

фізичної культури, розуміння значущості фізичного вдосконалення, усвідомлення сутності і ролі вольових напружень під час виконання фізичних вправ; інтерес до фізичного вдосконалення, бажання виховувати у себе такі вольові якості, як терплячість, організованість, дисциплінованість, задоволеність особистими досягненнями на уроках фізичної культури, прояв активності [6].

Висновки. Таким чином, нами проаналізовано особливості формування у підлітків вольових якостей у процесі фізичного виховання та виявлено, що воля може розвиватися тільки в ході складної, націленої у майбутнє діяльності шляхом подолання перешкод. Основними засобами формування вольових якостей учнів загальноосвітньої школи у процесі фізичного виховання є фізичні вправи. Фізичні вправи і рухові завдання є своєрідними перешкодами, які створюють об'єктивні й суб'єктивні труднощі. Фізичні вправи, які поступово засвоюються учнями в процесі навчання й через це перестають бути важкими, втрачають значення для процесу формування вольової активності, тому вони повинні постійно ускладнюватися. Основними формами навчальної діяльності учнів підліткового віку у процесі формування вольових якостей є уроки фізичної культури, самостійні заняття, заняття в спортивних секціях, фізкультурно-масова діяльність тощо.

Література:

1. Arefiev V. G. Osnovi teorii ta metodiki fizichnogo vikhovannya: pidruchnik / V. G. Arefiev. – K.: Vidavnistvo NPU imeni M.P. Dragomanova, 2010. – 268 s.
2. Artiushenko A. O. Vykhovannia volovykh yakosteï v uchniv serednoho shkilnoho viku v protsesi zaniat fizychnoiu kulturoiu : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.07 – teoriia i metodyka vykhovannia / Andrii Oleksandrovych Artiushenko. – K., 2003. – 20 s.
3. Ozolyn M. H. Molodomu kollehe / M. H. Ozolyn. – M. : FYS, 1988. – 287 s.
4. Shaikhtdynov R. Z. Lychnost y volevaia hotovnost v sporte / R. Z. Shaikhtdynov. – M. : Fyzkultura y sport, 1987. – 112 s.
5. Volkov L. V. Teoriya i metodyka detskoho i yunosheskoho sporta / L. V. Volkov. – K. : Olympyiskaia literatura, 2002. – 294 s.
6. Дудник І. О. Формування у підлітків готовності до вольових напружень у процесі занять фізичною культурою : дис. ... канд. пед. наук : за спец. 13.00.07 – теорія і методика виховання / І.О. Дудник. – Черкаси. – 2013. – 210 с.
7. Остапенко О. І. Військово-патріотичне виховання в системі пріоритетів державної політики / О. І. Остапенко // Фізичне виховання в рідній школі. – К. – № 5 (106). – 2016. – С. 40-43.
8. Тимчик М. В. Єдність школи та сім'ї у військово-патріотичного вихованні старших підлітків у процесі занять хортингом / М. В. Тимчик // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – Вип. 18, кн. 2. – С. 313–321.
9. Тимчик М. В. Фізичне виховання старших підлітків у процесі спортивних ігор у загальноосвітніх навчальних закладах / М. В. Тимчик // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал Матеріали звітної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, НАІР. – 2013. – С. 437-440.
10. Тимчик М.В. Форми і методи патріотичного виховання старших підлітків у процесі спортивно-ігрової діяльності / М.В. Тимчик // Обрії. Науково-педагогічний журнал. – 2013. – №2(37). – С. 48–51.
11. Ушинский К. Д. Педагогические сочинения. В 6 т. / К. Д. Ушинский – М., 1990. – Т. 6. – Педагогика. – 225 с.

Хоменко О. С.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Визначено, що професійно-прикладна фізична підготовка студентів у науковій літературі розглядається як складова професійної підготовки, важливий засіб формування професійної компетентності майбутнього фахівця, формування та розвиток провідних фізичних, психічних та духовних якостей, удосконалення рухових навичок, що сприяють професійному самовизначенню та вдосконаленню фахівця у професійній діяльності з огляду на її специфіку. Встановлено, що на сьогоднішній день відсутні спеціальні дослідження, що стосуються професійно-прикладної фізичної підготовки студентів аграрних вищих навчальних закладів.

Ключові слова: фізичне виховання, професійно-прикладна фізична підготовка, студенти аграрних спеціальностей, удосконалення рухових якостей.

Хоменко А. С. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов аграрных специальностей.

Определено, что профессионально-прикладная физическая подготовка студентов в научной литературе рассматривается как составляющая профессиональной подготовки, важное средство формирования профессиональной компетентности будущего специалиста, формирование и развитие ведущих физических, психических и духовных качеств, совершенствование двигательных навыков, способствующих профессиональному самоопределению и совершенствованию специалиста в профессиональной деятельности, учитывая ее специфику. Установлено, что на сегодняшний день отсутствуют специальные исследования, касающиеся профессионально-прикладной физической подготовки студентов аграрных высших учебных заведений.

Ключевые слова: физическое воспитание, профессионально-прикладная физическая подготовка, студенты аграрных специальностей, совершенствование двигательных качеств.

Khomenko O.S. Professional-applied physical preparation of students of agricultural specialties. The study of the scientific literature on problems of physical education of students of agricultural universities and taking into account the specifics of their educational and professional activities allowed to determine the nature and content of physical education of students of agricultural

specialties, which is as follows: formation of vital motor skills necessary for future professional activities; professional-applied orientation of educational process; development and implementation of appropriate software and regulatory support, including professional qualification requirements for future specialists of agricultural professions; determination of norms of students' weekly sports and recreation motor activity and their reconciliation on the basis of physical development, levels of physical condition, functional and psychophysiological status and physical fitness of students of agrarian specialties; development of innovative therapeutic physical training programs subject to the specificity of educational and professional activities of specialists in agricultural sector; regulated organization of sports events in order to preserve and strengthen students' health and promote healthy lifestyles.

Keywords: *physical education, profession-applied physical preparation, students of agrarian specialties, improving motor characteristics.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими чи практичними завданнями. Основною метою фізичного виховання у вищих навчальних закладах є гармонійний фізичний розвиток особистості, удосконалення її моральних та духовних якостей. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів передбачає розвиток провідних фізичних якостей, рухових умінь і навичок, що сприяють досконалому оволодінню майбутньою професією та успішній реалізації в ній. Також важливо говорити про оволодіння соціальними та особистісними матеріальними і духовними цінностями, необхідними для професійної діяльності майбутнього фахівця в обраній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі написання визначення стану наукової розробленості даної проблеми надзвичайну цінність склали сучасні наукові дослідження з проблеми професійно-прикладної підготовки (ППФП) учнівської (О. Томенко) та студентської (В. Волков) молоді, студентів вищих технічних навчальних закладів (Н. Борецько [1]), у тому числі засобами хокею на траві (Л. Пилипей, М. Шаповал), аквафітнесу студентів економічних спеціальностей (І. Салатенко), курсантів вищих закладів освіти I-II рівнів акредитації МВС України (О. Зарічанський, Н. Петренко, Т. Лоза [15]), а також ППФП студентів-медиків (П. Губка, С. Копчикова, О. Лупало), студентів музичних (Ж. Дьоміна), енергетичних (С. Халайджі, Р. Раєвський), педагогічних (О. Остапова, В. Левків), гуманітарних (О. Коломійцева [6]), транспортних (Н. Чухланцева), будівельних (О. Каравашкіга), технічних (Р. Раєвський) спеціальностей, жінок-військовослужбовців (О. Ярмошук), майбутніх бакалаврів з авіації та космонавтики (В. Фотинюк) та ін.

Водночас у науковій літературі, присвяченій розгляду ключового питання наукової статті, знаходимо незначну кількість досліджень, присвячених проблемі фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей. Зокрема, це питання, присвячені професійно-прикладній фізичній підготовці (Є. Карабанов [5]), визначенню рівня фізичної підготовленості студентів-аграріїв (Г. Грибан [2; 3; 12], Є. Карабанов [5]), рівня їх рухової активності (Д. Дзензелюк [4]), формуванню змісту безпеки життєдіяльності як засобу збереження професійного здоров'я (Л. Чугуй) та ін.

Мета роботи – здійснити аналіз процесу професійно-прикладної підготовки майбутніх аграріїв.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, педагогічні методи.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі знаходимо низку підходів до визначення поняття «професійно-прикладна фізична підготовка»:

- складна система, що є підсистемою професійної підготовки, спрямована на формування фахівця, готового до високопродуктивної діяльності, спочатку через організоване в навчальному закладі професійно спрямоване фізичне виховання, а потім – у процесі професійної діяльності – через професійно-прикладну фізичну самопідготовку або спеціально організовану підготовку [1, с. 9];

- засіб скорочення терміну «адаптації» до професії, підвищення якості навчання, рівня фізичної та розумової працездатності й може служити профілактичним засобом професійних захворювань [6];

- один зі шляхів формування компетентності майбутнього фахівця, а також професійно важливих фізичних якостей і прикладних рухових навичок. За допомогою засобів професійно-прикладної фізичної підготовки, як наголошує науковець, «виховуються й удосконалюються психічні і вольові якості, отримуються знання й уміння в галузі виробничої і фізичної культури, розвиваються різні професійно важливі сенсорні, розумові, рухові, організаторські і педагогічні навички; забезпечується високий рівень функціонування і надійності всіх основних органів, систем, психічних процесів людського організму» [11, с. 76];

- «педагогічний процес, спрямований на розвиток у студентів провідних фізичних якостей, рухових умінь і навичок, функцій організму, які сприяють більш успішному оволодінню професією та подальшому вдосконаленню в ній, і забезпечує оволодіння матеріальними і духовними цінностями, необхідними в соціальному та особистісному аспектах у зв'язку з професійною освітою» [9, с. 16].

На нашу думку, найповніше систему професійно-прикладної підготовки (ППФП) студентів подає Л. Пилипей [7]. Систему ППФП науковець розглядає комплексно і аналізує з метою системного її уявлення і взаємного співвідношення частин. Так, дослідник наголошує, що вона складається з частин, які об'єднують множину елементів, що мають зв'язки та відносини і створюють необхідну для результативної підготовки студентів вищих навчальних закладів цілісність.

Проблема професійно-прикладної підготовки студентів-аграріїв у науковій літературі розкрита недостатньо. Тому існує необхідність розкриття таких аспектів, як визначення специфіки фізичного виховання та професійних вимог до студентів-аграріїв, а також змістового наповнення їх професійно-прикладної підготовки.

Г. Грибан зазначає, що навчальний процес з фізичного виховання студентів аграрних університетів являє собою складну систему, яка має багато компонентів. Поняття системи охоплює різні сторони цілісного навчального процесу: його будову (структуру), зміст, способи функціонування, засоби впливу, форми розвитку тощо [12]. Науковець акцентує увагу на методичній системі фізичного виховання студентів-аграріїв, до якої ієрархічно відносить єдину систему вищої педагогічної освіти. Як наголошує Г. Грибан, методична система фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей являє собою

цілісне утворення, яке дозволяє формувати і забезпечувати студентів: спеціальними знаннями, життєво важливими руховими уміннями і навичками, гармонійним розвитком форм і функцій організму, добрим здоров'ям, творчим довголіттям, вольовими, духовними і естетичними якостями особистості тощо.

Також Г. Грибан [2] у своїх наукових дослідженнях звертає увагу на особливостях організації системи фізичного виховання студентів-аграріїв. При цьому науковець виокремлює поняття «фізкультурно-оздоровча компетентність» та визначає його як термін для коректної характеристики кінцевого результату фізичного виховання в аграрному університеті. Для нашого дослідження вагомими є висновки науковця щодо того, що однією із важливих особливостей формування змісту фізичного виховання в аграрних університетах є професійно-прикладна спрямованість навчального процесу.

Водночас Г. Грибан виокремлює негативні чинники, що впливають на процес фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей, до яких відносять: відсутність чіткого програмно-нормативного забезпечення, невідповідність і неузгодженість навчальних планів аграрних університетів з державними і урядовими документами, відсутність професійних кваліфікаційних вимог з фізичного виховання до фахівців-аграріїв різних профілів підготовки, низьке матеріально-технічне забезпечення системи фізичного виховання, низький кваліфікаційний рівень викладачів аграрних університетів, відсутність сучасної методичної системи фізичного виховання.

За результатами дослідження Г. Дзензелюка [4] стосовно визначення показників рухової активності студентів аграрних спеціальностей Житомирського національного агроєкологічного університету визначено, що серед студентів чоловічої статі першого курсу навчання показники норм тижневої фізкультурно-оздоровчої рухової активності є низькими, а серед жіночої – помірні. Дані студентів чоловічої та жіночої статі на другому році навчання, за даними науковця, є в межах низької рухової активності, але показники чоловіків, на відміну від жінок, критично низькі. Під час навчання на III курсі, як констатує Г. Дзензелюк, рівень показників студентів чоловіків та жінок – у межах помірної рухової активності. Рухова активність під час навчання на IV курсі незначно знижується, у чоловіків – помірний та низький у жінок. Таким чином, помічається тенденція до зниження показників рухової активності на останніх курсах навчання у жінок та її стабільний помірний рівень для чоловіків, що потребує удосконалення шляхів підвищення рухової активності студентів аграрних спеціальностей засобами фізичного виховання.

В той же час Г. Дзензелюк та ряд науковців, зокрема І. Канділов та Ю. Петрук [4] наголошують на тому, що студенти-аграрії мають високий рівень захворювань опорно-рухового апарату, зокрема артрит, сколіоз, остеохондроз, патологічний кіфоз, плоскостопість тощо. Серед причин виникнення цього захворювання науковці відзначають: статичне положення, у якому перебувають студенти під час навчання у вищому навчальному закладі, що значно перевершує фізіологічно обґрунтований; малорухомий спосіб життя; велике навантаження навчальної програми, яка змушує молодь більшу частину доби проводити біля комп'ютера тощо.

Ми погоджуємося з науковцями [4; 8] в аспекті шляхів вирішення проблеми порушення постави в студентів аграрних спеціальностей, а саме:

- підвищення мотивації до занять фізичною культурою та рухової і фізичної активності;
- створення у навчальному закладі середовища, що сприятливо впливає на здоров'я та формування здорового способу життя студентів;
- формування знань про здоров'я та фактори, що сприятливо впливають на здоров'я, про значення здоров'я для успішної навчальної та професійної діяльності;
- навчання самоконтролю, самооцінки, саморегуляції здоров'я;
- знання взаємозв'язку компонентів здоров'я, принципів здорового способу життя;
- уявлення про відповідальність людини за своє здоров'я;
- знання вікових особливостей фізичного і психічного розвитку здоров'я;
- вміння здійснювати самоспостереження за своїм здоров'ям;
- знання про сприятливий вплив фізичної культури та спорту на здоров'я молоді людини;
- формування сприятливого ставлення до занять фізичною культурою та спортом.

Якщо Г. Дзензелюк, І. Канділов та Ю. Петрук [4] відзначають неготовний вплив комп'ютера на здоров'я особистості (у процесі тривалої роботи), то Л. Хрипко [10] в дисертаційному дослідженні розглядає проблему оптимізації процесу фізичного виховання в аграрних вищих навчальних закладах України з використанням комп'ютерних технологій. Визначивши, що рівень фізичного стану студентів Дніпропетровського державного аграрного університету за ознаками фізичної підготовленості і стану здоров'я є низьким, дослідниця розробила та експериментально довела ефективність «Програми фізичного розвитку студентів». Також, за висновками дослідниці, використання комп'ютерних технологій у процесі фізичного виховання, його організації підвищує ефективність навчального процесу й інтерес до нього, сприяє покращенню працездатності та зміцненню здоров'я студентів, їх активності, обумовлює можливість розробки інноваційних напрямків у використанні засобів, методів і форм проведення занять з фізичного виховання.

Також важливим для даної наукової роботи є дослідження Г. Грибана, О. Тимошенка та П. Ткаченка [3] стосовно визначення динаміки показників фізичної підготовленості студентів-аграріїв протягом навчання у вищому навчальному закладі. Так, дослідники відзначають, що «досить мало студентів має високий і вище середнього рівень фізичної підготовленості, тоді як досить велика кількість студентів не може за період навчання у ВНЗ досягти навіть середнього рівня. Це свідчить про недостатню ефективність системи фізичного виховання у ВНЗ України» [3, с. 21].

Серед причин низького рівня фізичної підготовленості студентів науковці [1; 13; 14; 16–18] називають:

- низький загальний фізичний розвиток і фізичну підготовленість абітурієнтів;
- недостатню оздоровчу та тренувальну спрямованість засобів фізичного виховання, які використовуються у навчальному процесі;

- відсутність достатньої матеріально-технічної бази та необхідного обладнання у ВНЗ;
- низьку рухову активність студентів;
- недостатній рівень мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до здорового способу життя, засобів фізичного виховання;
- відсутність на кафедрах фізичного виховання методик проведення самостійних занять фізичними вправами;
- неформованість фізкультурно-оздоровчих компетентностей у студентів старших курсів тощо.

Водночас, відзначаючи низький рівень фізичної підготовленості студентів-аграріїв, Є. Карабанов [5] пропонує поглиблений курс професійно-прикладної фізичної підготовки засобами гирьового спорту та експериментально доводить його ефективність. Науковець наголошує, що позитивними рисами гирьового спорту є простота, змістовність, низький рівень травматизму, доступність, нескладність матеріального забезпечення.

Вивчення сучасної наукової літератури з проблеми фізичного виховання студентів аграрних ВНЗ та врахування специфіки їх навчальної та професійної діяльності дозволили визначити сутність та зміст фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей, що полягає у наступному: формуванні життєво важливих рухових умінь і навичок, необхідних для подальшої професійної діяльності; професійно-прикладної спрямованості навчального процесу; розробці та запровадженні належного програмно-нормативного забезпечення, у тому числі професійно-кваліфікаційних вимог до майбутніх фахівців аграрних спеціальностей; визначенні норм тижневої фізкультурно-оздоровчої рухової активності студентів та їх узгодженні з урахуванням фізичного розвитку, рівнів фізичного стану, функціонального та психофізіологічного стану та фізичної підготовленості студентів-аграріїв; розробці інноваційних фізкультурно-оздоровчих програм з урахуванням специфіки навчальної та професійної діяльності фахівця аграрного сектору; регламентованій організації спортивно-масових заходів з метою збереження та зміцнення здоров'я студентів і популяризації здорового способу життя; формуванні гармонійно розвиненої особистості; побудові навчального процесу з фізичного виховання з урахуванням мотиваційних пріоритетів студентів; створенні належної матеріально-технічної бази у аграрних ВНЗ; підвищенні кваліфікації викладачів фізичної культури та тренерів з виду спорту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, узагальнивши матеріал, представлений вище, варто наголосити на необхідності удосконалення системи фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей, оскільки, як показують наукові доробки інших учених, вона є недосконалою, а малорухомий спосіб життя майбутніх фахівців аграрного сектору в процесі навчання призводить до виникнення низки захворювань та зниження рівня їх рухової активності. Перспективою подальших досліджень визначено розробку та апробацію оздоровчо-тренувальної програми секційних занять з фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей з військово-спортивного багатоборства.

Література

1. Борейко Н. Ю. Педагогічні умови професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Наталія Юріївна Борейко ; Луганський національний педагогічний університет імені Т. Шевченка. – Луганськ, 2008. – 22 с.
2. Грибан Г. П. Особливості організації системи фізичного виховання студентів-аграріїв / Г. П. Грибан // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2012. – №. 37. – С. 54–59.
3. Грибан Г. П. Динаміка фізичної підготовленості студентів-аграріїв протягом навчання у вищому навчальному закладі / Г. П. Грибан, О. В. Тимошенко, П. П. Ткаченко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2013. – Т. 15. – №. 11. – С. 16–22.
4. Дзензелюк Д. О. Захворюваність опорно-рухового апарату студентів-аграріїв / Д. О. Дзензелюк, І. Ю. Канділов, Ю. М. Петрук // 36. наук. пр. Житомирського інституту медсестринства. – 2015. – № 5. – С. 267–270.
5. Карабанов Є. О. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців агропромислового виробництва / Є. О. Карабанов // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 1. – С. 34–38.
6. Коломійцева О. Е. Оптимізація професійно-прикладної фізичної підготовки студентів середніх гуманітарних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Ольга Едуардівна Коломійцева ; Харківська державна академія фізичної культури. – Харків, 2006. – 19 с.
7. Пилипей Л. П. Професійно-прикладна підготовка студентів : монографія / Леонід Петрович Пилипей. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 312 с.
8. Ситникова М. А. Формування здорового способу життя засобами фізичної культури / М. А. Ситникова, В. І. Айунц // Студентська спортивна наука : І Всеукраїнська студентська наук.-практ. конференція : тези доповіді. – Житомир, 2015. – С. 167–171.
9. Фотинюк В. Г. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх бакалаврів з авіації та космонавтики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)» / Володимир Григорович Фотинюк ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – К., 2014. – 22 с.
10. Хрипко Л. В. Оптимізація процесу фізичного виховання в аграрних вищих навчальних закладах України з використанням комп'ютерних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Людмила Володимирівна Хрипко ; Львівський державний інститут фізичної культури. – Львів, 2003. – 17 с.
11. Шеремет І. В. Професійно-прикладна фізична підготовка як один із шляхів формування компетентності фахівця / І. В. Шеремет // Вісник Запорізького національного університету. Серія: фізичне виховання та спорт. – 2011. – № 1. – С. 74–82.
12. Gryban G. P. The conceptual principles of the functioning of the methodical system of physical training of agricultural

students / G. P. Gryban // *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologicni problemi fizicnogo viovanna i sportu.* – 2012. – Vol. 3. – Pp. 45–48.

13. Iermakov S.S. Ivashchenko P.I. Guzov V.V. Features of motivation of students to application of individual programs of physical selfpreparation // *Physical Education of Students.* – 2012. – Vol. 4. – Pp. 59–61.

14. Ostapenko Y.O. Professionally significant psychophysiological qualities of information logical group of specialties at implementation of the experimental program of professionally applied physical training of students // *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports.* – 2014. – Vol. 4. – Pp. 34–39.

15. Petrenko N.V., Loza T.A. Model of recreational and training sessions based on the use of funds aqua professionally applied in the preparation of students of economics // *Physical Education of Students.* – 2014. – Vol.4 – Pp. 32–36.

16. Schneiders A. G., John Sullivan S., Rathbone E. J., Louise Thayer A., Wallis L. M., Wilson A. E. Visual acuity in young elite motorsport athletes : a preliminary report // *Physical Therapy in Sport.* – 2010. – Vol. 11. – Pp. 47–49.

17. Tranter P., Lowes M. The place of motorsport in public health: an Australian perspective // *Health & Place.* – 2005. – Vol. 11. – Pp. 379–391.

18. Walker S. M., Ackland T. R., Dawson B. The combined effect of heat and carbon monoxide on the performance of motorsport athletes. *Comparative Biochemistry and Physiology Part A // Molecular & Integrative Physiology.* – 2001. – Vol. 128. – Pp. 709–718.

Чаплигін В.П., Терещенко В.І.

Університет державної фіскальної служби України

Український гуманітарний інститут

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ ЗДОРОВОЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті досліджуються психологічні аспекти здоров'я людини. Аналізуються наукові течії вітчизняної та зарубіжної психології, теоретичні підходи побудови моделі здорової особистості.

Ключові слова: особистість, здоров'я, інтеграція, модель.

Чаплин В.П., Терещенко В.І., «Психолого-педагогические аспекты построения модели здоровой личности».

В статье исследуются психологические аспекты здоровья человека. Анализируются научные течения отечественной и зарубежной психологии, теоретические подходы построения модели здоровой личности.

Ключевые слова: личность, здоровье, интеграция, модель здоровой личности.

Chaplygin V.P., Tereschenko V.I. "Psychological and pedagogical aspects of constructing a model of a healthy personality."

The article deals with the psychological aspects of human health. Scientific currents of national and foreign psychology are analyzed, theoretical approaches to constructing a model of a healthy personality.

Human health is the subject of research the most modern areas of human knowledge. The problem of health as a subject of interdisciplinary study presented today in diverse literature.

As part of an integrated approach health is considered as a multidimensional phenomena, miscellaneous in its composition, which combines qualitatively different components and reflect the fundamental aspects of human existence. Multivariate of philosophical and scientific interpretations of health requires a comprehensive, integrative approach to constructing a model of a healthy individual. This approach is fully respond with the principle of integrity of mind, which follow the native psychologists, starting with L.S. Vygotsky, A.N. Leontiev, S.L. Rubinstein. In the second half of the twentieth century, the principles of a comprehensive study that were founded in the world's interdisciplinary theory of systems, have been implemented in various fields of knowledge of man and created a new scientific research paradigm.

Now, in the national and foreign psychological science has appeared a lot of productive concepts. Several famous researchers B.S. Bratus, I.I. Brekhman, D.N. Davydenko, V.J. Dorfman, V.P. Kaznacheev, E.R. Kaliteyevska, D.A. Leontiev, Y. M. Orlov, V.P., Petlenko and others. They indicates the need for an integrated approach to the study of human health.

Keywords: personality, health, integrative approach, a model of a healthy individual.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здоров'я людини є об'єктом дослідження більшості сучасних областей людського знання. Проблема здоров'я як предмету міждисциплінарного дослідження сьогодні представлена в різноманітнішій літературі.

В рамках комплексного підходу здоров'я розглядається як багатомірний феномен, неоднорідний за своїм складом, який поєднує у собі якісно різні компоненти, і відображає фундаментальні аспекти людського існування. Поліваріантність філософських і наукових інтерпретацій здоров'я потребує застосування комплексного, інтегративного підходу при побудові моделі здорової особистості. Такий підхід повністю відповідає принципу цілісності психіки, якого додержуються вітчизняні психологи, починаючи з Л.С. Виготського, А.Н. Леонтьєва, С.Л. Рубінштейна. У другій половині ХХ століття принципи комплексного вивчення, які обґрунтовані у світі міждисциплінарної теорії систем, були впроваджені в різних областях знань про людину та утворили нову науково-дослідницьку парадигму.

На даний час у вітчизняній та зарубіжній психологічній науці з'явилося чимало продуктивних концепцій. Ряд відомих дослідників Б.С. Братусь, І.І. Брехман, Д.Н. Давиденко, В.Я. Дорфман, В.П. Казначеев, Є.Р. Калітеєвська, Д.А. Леонтьєв, Ю.М.